

FAKTA OM FN:S KONVENTION OM FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN OCH STATSPARTSMÖTEN

Den 27 november till 1 december 2023 möts statsparterna till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen på FN:s högkvarter i New York. Staterna kommer att följa upp den ambitiösa handlingsplanen som antogs vid första statspartsmötet i Wien 2022 samt statsparternas åtföljande av konventionens omfattande innehåll. Sverige har ännu inte meddelat huruvida man ska delta som observatör på mötet eller inte.

De arbetsgrupper som bildades vid första statspartsmötet kommer att rapportera från sitt arbete, bland annat om avtalets artikel 6 och 7 om stöd till offer för kärnvapensprängningar och återställande av miljö. Det är ett mycket viktigt och hoppningivande arbete som gör konkret skillnad för människor. Även det beslut som togs förra året att sätta ihop en vetenskapligt förankrad expertgrupp till avtalet kommer att presenteras på mötet.

Förhoppningsvis kommer fler stater att ansluta sig till konventionen under mötet. Australien och Schweiz har redan bekräftat att de kommer delta på mötet som observatörer och med största sannolikhet kommer även Tyskland och Norge delta.

I FN:s generalförsamlings första utskott röstade nyligen Sverige för en resolution om stöd till offer och återställande av miljö efter kärnvapenanvändning. Sverige röstade även för en specifik paragraf som betonar just kärnvapenkonventionens artikel om detta. Detta lägger grund för att Sverige bör fortsatt visa intresse och delta som observatör på statspartsmötet för att följa upp det arbete man röstat för i FN.

OM KONVENTIONEN

FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (på engelska TPNW, Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons) antogs på FN:s högkvarter i New York den 7 juli 2017. Konventionen trädde ikraft den 22 januari 2021 och i dagsläget (november 2023) har 69 stater ratificerat konventionen och 93 stater har signerat den.

FN:s kärnvapenkonvention är ett omfattande avtal som förbjuder alla former av kärnvapenaktiviteter. Det innebär ett förbud mot att utveckla, testa, producera, skaffa, inneha, lagra, använda eller hota med att använda kärnvapen, eller stödja andra länders kärnvapenprogram. Förbudet är förankrat i och stärker internationell humanitär rätt och ska ses som en pusselbit i den globala nedrustningsarkitekturen.

Konventionen förstärker och implementerar andra avtal, så som icke-spridningsavtalet (Non-proliferation Treaty, NPT) och det fullständiga provstoppsavtalet (CTBT). I samband med att stater har anslutit sig till kärnvapenkonventionen har de också anslutit till provstoppsavtalet samt slutit överenskommelser om tilläggsprotokoll till IAEA.

FÖRSTA STATSPARTSMÖTET

Konventionens första statspartsmöte ägde rum i Wien 21–23 juni 2022. På mötet antogs både en handlingsplan och en politisk deklaration. Statsparterna lade genom dessa dokument grunden för det fortsatta arbetet med att implementera konventionen. På agendan inför första mötet fanns flera centrala delar, däribland artikel 6 om stöd till offer för kärnvapen och sanering av skadad miljö. Kärnvapenförbudet är det enda i sitt slag i att ge stöd till kärnvapnens offer och behovet av att återställa skadad miljö.

NÅGRA AV DE VIKTIGASTE RESULTATEN:

- Ett ramverk och en fond för att hjälpa människor och platser som drabbats av kärnvapen.
- En deadline på 10 år fastställdes för kärnvapenstater som ansluter till konventionen att nedrusta sina kärnvapenarsenaler.
- Det slogs fast att kärnvapenförbudet kompletterar och ska samarbeta med redan existerande kärnvapenavtal, såsom icke-spridningsavtalet och provstoppsavtalet.

Sverige deltog som observatör på det första statspartsmötet tillsammans med flera likasinnade stater, inklusive medlemmar i Nato: Australien, Belgien, Brasilien, Finland, Nederländerna, Norge, Schweiz och Tyskland. Att observera möten är ett viktigt sätt för icke-statsparter att få mer insyn i konventionen och dess progression. Det är ett sätt för icke-statsparter att fortfarande vara del av diskussionen om kärnvapennedrustning där den förs, samt ett värdefullt sätt för icke-statsparterna att visa öppenhet och bygga broar.

Norge uttryckte på det första statspartsmötet att de ”vill ha en konstruktiv dialog mellan alla stater för att driva kärnvapennedrustningen framåt och för att förebygga polarisering inom detta område, även om vi har valt olika vägar och verktyg för att nå noll.” Tyskland likaså: ”I dessa tider, är öppensinnad dialog och en ärlig debatt än mer viktig: för att översätta gemensamma intentioner till nya framsteg. Det är därför vi är här.”

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Telefon: +46 (0)8 400 20 483

E-post: info@slmk.org

Adress: Norrtullsgatan 45, SE-113 45 Stockholm, Sweden

Webb: slmk.org

Ge en gåva: bankgiro 901-0901, Swish 123 901 0901